

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник групи інженерного забезпечення
Мобільного рятувального центру швидкого
реагування Державної служби України з
надзвичайних ситуацій
молодший лейтенант служби цивільного захисту
Сергій ДОВГАНЮК

« ____ » _____ 20__ р

План-конспект проведення теоретичного з профільної підготовки з навчальною групою № 14 МРЦ ШР ДСНС України

Тема: класифікація НС та причини їх виникнення

Навчальна мета: вивчення навчальної теми з особовим складом

Час проведення: 1 година

Місце проведення: Навчальний клас МРЦ ШР ДСНС України

Навчально-матеріальне забезпечення: план-конспект

Нормативно-правові акти та література: Постанова від Кабінету Міністрів України Постанова від 24 березня 2004 р. №368, «Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями» поточна редакція від 31.12.2021 року.

Порядок проведення заняття:

1. Організаційні заходи – 2 хв.:
2. Контроль знань – 4 хв.:
3. Викладення матеріалу теми – 30 хв.
4. Закріплення вивченого матеріалу - 5 хв.
5. Підбиття підсумків – 4 хв.

Питання та їх стислий зміст	Методичні вказівки
<p>1. Класифікація надзвичайних ситуацій (НС):</p> <p>За походженням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Техногенні: аварії, катастрофи на транспорті, вибухи, пожежі, викиди хімічних речовин тощо. • Природні: землетруси, повені, урагани, цунамі, зсуви ґрунту, лісові пожежі тощо. • Соціально-політичні: терористичні акти, масові заворушення, епідемії, епізоотії тощо. • Воєнного характеру: застосування зброї масового ураження, військові дії, диверсії тощо. <p>За масштабами:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Локальні: обмежуються однією будівлею, спорудою або невеликою територією. • Місцеві: охоплюють населений пункт, об'єкт або кілька об'єктів. • Територіальні: охоплюють територію району, області або кількох областей. • Державні: охоплюють всю територію країни. • Глобальні: охоплюють територію кількох країн або весь світ. <p>За рівнем ризику:</p> <ul style="list-style-type: none"> • З низьким рівнем ризику: виникають рідко, мають незначні наслідки. • Зі значним рівнем ризику: виникають періодично, мають значні наслідки. • З високим рівнем ризику: виникають часто, мають катастрофічні наслідки. <p>Причини виникнення НС:</p> <p>Техногенні:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Порушення правил експлуатації машин та обладнання. • Відмова технічних пристроїв. • Людський фактор (недбалість, помилки). • Стихійні лиха (землетруси, повені, урагани тощо). • Терористичні акти. <p>Природні:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Геологічні процеси (землетруси, виверження вулканів, зсуви ґрунту тощо). • Метеорологічні явища (урагани, смерчі, повені, посухи тощо). • Гідрологічні явища (цунамі, повені, селі тощо). • Лісові пожежі. <p>Соціально-політичні:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Терористичні акти. • Масові заворушення. • Епідемії, епізоотії. • Економічні кризи. <p>Воєнного характеру:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Застосування зброї масового ураження. • Військові дії. • Диверсії. 	

2. Важливо пам'ятати, що НС можуть виникати раптово, тому важливо бути готовим до них. Для цього необхідно:

- Знати правила поведінки у НС.
- Мати план дій у НС.
- Скласти комплект НЗ.
- Брати участь у навчаннях з цивільного захисту

3. Щодня у світі фіксують тисячі подій, під час яких відбувається порушення нормальних умов життя і діяльності людей (через аварії, катастрофи, стихії, епідемії, терористичні акти, збройні конфлікти тощо). Вони призводять до загибелі людей і до значних матеріальних втрат. Такі події називають надзвичайними ситуаціями. Надзвичайна ситуація — обстановка на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності.

Надзвичайні ситуації техногенного характеру. Надзвичайні ситуації техногенного характеру називаються ще антропогенними (від грец. ανθρωπος (антропос) — людина), тобто такими, які виникають на об'єктах, створених розумом і руками людей, і які людина використовує. Великі аварії та катастрофи на об'єктах можуть виникнути внаслідок стихійного лиха, а також порушень технології виробництва, правил експлуатації різних машин, обладнання і встановлених норм безпеки. У наш час виробничі, транспортні та побутові аварії та катастрофи за своїми наслідками не поступаються стихійним лихам, а часто перевершують їх. Унаслідок техногенних аварій та катастроф виникають ситуації, які призводять до значних соціально-екологічних і економічних збитків, виникає необхідність захисту людей від дії шкідливих для здоров'я факторів, проведення рятувальних, медичних і евакуаційних заходів, а також ліквідації негативних наслідків, які сталися.

Надзвичайні ситуації техногенного характеру. Дорожньо-транспортна пригода — подія, що сталася під час руху дорожнього транспортного засобу, внаслідок якої загинули або зазнали травм люди чи заподіяна шкода майну. На дорогах України щорічно виникають десятки тисяч аварій і катастроф. Статистика свідчить, що протягом кожних 10 хв відбувається одна ДТП, кожних 2 години в автокатастрофах гине одна людина.

Загроза виникнення надзвичайної ситуації будь якого рівня — це реальна загроза для життя і здоров'я людей, загроза порушення нормальних умов їх життя і діяльності або ж значних матеріальних утрат. Тенденція зростання кількості надзвичайних ситуацій, важкість їх наслідків змушують розглядати їх як серйозну загрозу безпеці окремої людини, суспільству та навколишньому середовищу, а також стабільності розвитку економіки країни. Для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій необхідно залучати значну кількість людських, матеріальних і технічних ресурсів. Тому, запобігання надзвичайним

ситуаціям, ліквідація їх наслідків, максимальне зниження масштабів утрат та збитків є одною з важливих загальнодержавних проблем і одним з найважливіших завдань органів виконавчої влади і управління всіх рівнів.	
---	--

Питання для закріплення:

- 1) Які основні класи НС за походженням?
- 2) Які заходи вживаються для запобігання НС?

План-конспект підготував:

Заступник начальника групи –

начальник відділення енергозабезпечення

молодший лейтенант служби цивільного захисту

_____ 20__ р.

Артур КОЗИРЄВ